СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 14. червня, 1929. VOL. XXXVII. No. 138. Jersey City, N. J., Friday, June 14, 1929. THREE CENTS.

ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПЕРЕЙДЕ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ

АЛЕ БЕЗ ЕКСПОРТОВИХ ОБЛІҐАЦІЙ. СЕНАТ ПРАВДОПОДІБНО ЗМІНИТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ Й ВІДСТУПИТЬ ВІД ФАРМЕРСЬКОГО БОНУСУ.

ВАШИНҐТОН, 13. червня. — Виходить, що ціла боротьба, яка обертається біля фармерського бонусу, скінчиться таки побідою Гувера. Законопроект перейде певно в палаті послів і тоді поверне назад до сенату. Сенат буде змушений таки відступити від експортових обліґацій, а тоді законопроєкт перейде й буде затверджений президентом. На разі в палаті послів взивають телеґрафічно неприсутних послів до повороту, щоби мати запевнену більшість при голосованню.

ФОРД І ТАКСІВКИ.

ХОЧЕ ДОСТАВИТИ НЮ ЙОРКОВИ ТАКСІВКИ, ЯКІ ЩОДО ЦІН БУДУТЬ НАЙДЕШЕВШІ И З ЯКИМИ НЕ ВИДЕРЖИТЬ КОНКУРЕНЦІЇ НІЯКА ИНША КОМПАНІЯ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Вже від довшого часу робила Фордова компанія заходи, щоби взяти у свої руки таксівки по більших містах Америки. Компанія хоче тільки доставляти автомобілі, а оперованне ними віддати в инші руки.

Саме тепер почалася в Ню Йорку конкуренційна боротьба між ріжними таксівковими компаніями, з яких одна знизила ціну. Тепер зголосилася компанія Форда і предложила мейорови Вокерови плян нових таксівок, які будуть менші й поворотніші та на половину дешевші від теперішних.

Якщо Фордови вдасться дістати концесію на ті таксівки в Ню Йорку, то компанія спробує захопити той бизнес у свої руки по цілій Америці.

ВПАВ У ГУДСОН.

ПОКІПСІ, Ню Йорк, 13. червня. — Гидроплян, який летів у напрямі Ню Йорку, впав нагло в ріку Гудсон. Чотирох пасажирів добре потовклося, а вираґували їх офіцири маринарки та відвезли до шпиталю.

УЗБРОЄННЯ ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН, 13. червня. — Зприводу вбивства прогибіційним аґентом невинного купця Віркулі підносяться голоси в конґресі, щоби їм відобрати право ношення і вживання зброї. Сімур Ловмен, заступник секретаря скарбу, подає, що це неможливе до переведення. Бо коли узброєні дуже часто ці, що нарушують прогибіцію, то годі вимагати, щоби не були узброєними ті, котрі стережуть, щоби право було захование.

ДОВОЗЯТЬ ПОЧТУ ЛІТАКОМ ДО КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Приспішено довіз почти до Европи на два дні. Бо коли корабель „Левайятан" виплив уже на чисте море в дорозі до Европи, долетів до нього літак і передав дальшу почту до Европи.

ПРОТЕСТАНТ І КАРДИНАЛ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Френклин Рузвелт, ґовернор нюйорського стейту і тростіс протестантської катедри св. Івана, став гоноровим доктором прав Форгемського університету. Декрет одержав з рук кардинала Гейза. Арґументи, задля яких наділено Рузвелта тою почестю, відчитував єзуїт о. д-р Вилієм Дуан. Він назвав Рузвелта „вченим і джентелменом".

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР.

ВАШИНҐТОН, 13. червня. — В урядових кругах подають, що теперішній британський амбасадор Сер Езме Говард незабаром уступить, а на його місце прийде Ґилберт Муррей, професор грецької мови в оксфордськім університеті. Муррей не є кваліфікованим дипльоматом, але не є ним рівнож і ґенерал Дос, представник Злучених Держав до Анґлії.

ЛІТАК НА ДАХУ ҐОВЕРНОРА.

СІҐІРТ, Ню Джерзі, 13. червня. — Ґовернор стейту Ню Джерзи, Морґен Ф. Лярсон, радий, що не був вчора у себе вдома, коли то звалився на дах його хати літак і пробив в стелі діру та обляв ґазоліною столи, канапи та підлогу, а то був би і йому зробив такусаму несподіванку.

Пасажири вийшли з того нещастя ціло.

ЖІНКИ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 13. червня. — Завязалася тут орґанізація, в якої склад увійшли найвпливовіші жінки міста, а яка зветься: Жіноча Орґанізація Прогибіційної Реформи. В своїй відозві жінки заявляють, що вже найвища пора, щоби заявити прилюдно, що прогибіція це одна велика невдача.

НАФТОВІ ПЕРЕГОВОРИ ПЕРЕРВАНІ.

КОЛОРАДО СПРИНҐС, 13. червня. — Нафтова конференція, яку скликав президент Гувер, щоби припинити надпродукцію нафти, не мала покищо успіху. Головно менші компанії не погоджуються з пляном Гувера й протестують проти нього.

Конференція стала на тім, що президент має скликати ще одні наради трохи пізніше й узглянити піднесені заміти та покликати на наради ґовернорів тих стейтів, які продукують найбільше нафти.

ЕПИСКОПИ РАДИЛИ З ХІЛЕМ.

МЕКСИКО СИТІ, 13. червня. — Апостольський делеґат, архиєпископ Руїз, й епископ Діяц відбули перші наради з президентом Хілем. Наради тревали годину й сорок мінут. Архиепископ заявив, що це були тільки інформаційні наради. Коли фотоґрафи здіймали знимки з епископів, Руїз заявив жартуючи: Тільки не відфотоґрафуйте наших серць, а то знатимете це, чого сказати не можемо.

ПРОТИ УГОРСЬКОЇ ІРРЕДЕНТИ.

Югославія домагається через свого посла в Будапешті від угорського правительства від імени малої антанти, щоби в Угорщині була припинена пропаґанда за обєднанням всіх угорських земель, які тепер захопила Югославія, Чехословаччина й Румунія. Коли ця пропаґанда не буде спинена, то мала антанта грозить Угорщині репресіями.

ЩАСТЯ КІНОВОЇ ЗОРІ.

Відома зоря американського екрану Ґрета Ґарбо, Шведка, дістала 150 тисяч дол. спадщини від шведського режісера Стілєра, що відкрив її і підготовив її карієру. Стілер кохався в Ґарбо без взаїмности і хотів дати їй ще один доказ своїх почувань.

ДЕНТИСТИ ЗАСКАРЖИЛИ МІНІСТЕРСТВО ЗДОРОВЛЯ.

Около 30 буковинських дентистів заскаржили міністерство здоровля, тому, що їм заборонили виконувати своє звання, о скільки не здобули вони собі це право до 1923 р. Вони навели в скарзі, що австрійський закон дозволяє виконувати звання дентиста. Послідну розправу відрочено, тому, що тепер приготовляється закон, який має унормувати положення дентистів.

ДІЯВОЛЬСЬКА ШАФА.

У Берліні виставили на прилюдну ліцитацію шафу Люкреції Борджія, де містилася збірка отрут відомої отруйниці. Ця шафа має 400 літ і небуденну історію. Кардинал Фердинанд де Медічі жертвував її на початку минулого століття цареві Миколі I. з вдячности за охорону католиків у Росії. Згодом цей мебель став власністю цариці Олександри, яка дарувала його гідному наслідникові Люкреції — Распутінові. Біснуватий чернець казав, що в цій шафі шукає він своєї пророцької ясновидючости. Невідомо, чи сама радянська влада чи хтось приватний вивіз цю шафу до Берліна, щоби її добре продати. Шафа є зразком стародавнього мистецтва, вся різьблена в гебані, прикрашена бронзованими вирізами з постатями сатирів і німф у соромицьких позах. Висока на 2 метри, широка на 1 м. 60 цм. У самій середині є в ній годинник увесь зі золота. Коли натиснути таємну пружинку, відчиняються двері з цілою низкою маленьких шуфлядок і сховищ. У кожній шуфляді находився спеціяльний рід отрути. Можна уявити собі, що аматорів на таку діявольську машину найдеться в нинішній не дуже нормальній добі чимало.

АРЕШТУВАННЯ В ПІДБУЖІ.

Дня 17 травня до Підбужа (пов. Дрогобич) приїхала була комісія староства для виконання оцінки, які части громадського пасовиська мається залісити. „Слово Польське" повідомляє, що населення Підбужа не бажає собі, щоби пасовище перемінювали у ліс, тому як лише 3 члени комісії прийшли до громадського уряду, товпа з 500 людей обляглa будинок громадської ради, а навіть вдерлися до середини будинку та виволікли двох радних і побили їх. Радних урятувала поліція. З Дрогобича автами приїхало 20 поліцаїв і вони розігнали товпу. Скріплено місцевий постерунок поліції. Із селян арештували девять мущин і дві жінки, та відставили їх до окружного суду в Самборі. На другий день товпа з около 300 селян прийшла перед поліційний постерунок і домагалася, щоби арештованих випустили на волю. Тоді був у службі поліцай Ян Мруз і його, як впевняє „Слово Польське", товпа хотіла роззброїти. Поліцай Мруз вистрілив і зранив у ногу Івана Смоляка. Товпа розійшлася. Слідство веде повітовий командант поліції з Дрогобича.

РУМУНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО ПРОТИ КОНКОРДАТУ З ВАТИКАНОМ.

Орґанізація православного духовенства ухвалила резелюцію, в якій висказалося проти заключення конкордату з Ватиканом. Резолюція кінчиться заввагою, що правительство понесе відвічальність, о скільки наступилиб якісь релігійні конфлікти.

ПАРИСЬКИЙ ПРОЦЕС.

У найблищих днях пічнеться в Парижі процес дирекції одного мюзікголю проти своєї артистки Сімони Сабар, лавреатки конкурсу краси. Дирекція театрику подала в суд красуню за те, що вона не додержала умов контракту, бо не хотіла виступити на сцені в занадто прозірчастих сукнях. Чисто париська історія!

ПРОВІРКА ЧУЖИНЦІВ У РУМУНІЇ.

Міністерство праці провірить слідуючого місяця всіх чужинців, що находяться тепер у Румунії.

ТЕМІДА В ЗОЛОЧЕВІ „ПЕРЕОЧУЄ".

Селянин з околиці Золочева, Стахура, кохав багату доньку садівника і хотів з нею женитись. Коли її рідня і чути не хотіла про такий мезаліянс, він зробив те саме, що герої старих траґедій — пробив ножем дівчину і себе. Дівчину сміливіше так, що вона вмерла, себе слабше так, що видужав. Лава присяглих у Золочеві мала відповісти на питання: „Чи винен він у душогубстві?" і відповіла: „Ні". Другого питання: „Чи винен він в убивстві?" й не ставили і Стахура вийшов на волю. Прокуратор зголосив відклик неважности. Найвищий суд признав йому рацію: що розправа неважна, бо при ній переочили одно важне питання щодо вбивства. Підчас нової розправи в Золочеві суддя почав усе наново і поставив новій лаві присяглих ще раз те саме перше питання: „Чи Стахура винен у душогубстві?". Лава відповіла: винен. Закон передбачує кару смерти. Тепер знову зголосив відклик неважности адвокат: суд повинен був обмежитись лише до справи про вбивство, а не вертатись до питання про душогубство. Найвищий суд знову скасував засуд. Суд у Золочеві розбиратиме ту саму справу втретє; може цим разом уже правильно.

ПОВІСТЬ ПЕРЕД СУДОМ.

Як відомо, староство в Тернополі сконфіскувало історичну повість Андрія Чайковського з часів гетьмана Сагайдачного під заголовком „До слави". Крім цього прокуратура в Тернополі незалежно від конфіскати поставила внесок на переведення карно-судового слідства за зміст сконфіскованої повісти проти видавця „Чар Зілля", Василя Семчишина в Тернополі, і проти автора д-ра Андрія Чайковського в Коломиї в напрямі злочину заворушення публичного спокою з § 65 а) зак. карн. Слідство переведено, переслухано обвинувачених та свідків і акти відослали до прокуратури в Тернополі, яка на днях припинила карно-судове слідство проти обох обвинувачених, не бачучи причини до дальшого їх переслідування. Рівночасно поставила прокуратура внесок на розписання устної розправи перед трибуналом окружного суду в Тернополі як пресовим трибуналом, найшовши таки у сконфіскованих місцях ознаки злочину з § 65 а) к. з. і окружний суд в Тернополі розписав вже устну розправу перед трибуналом карним як пресовим (так звану „обективну") на второк, 28. травня ц. р., в 9. год. рано. Видавництво заступає у цьому процесі пос. д-р Ст. Баран, а шановний нестор галицько-українських письменників буде мати особисту нагоду боронити сам як автор свою сконфіскoвану повість перед судовим трибуналом.

ДВА ПОЛІТИЧНІ ВБИВСТВА НА ЛИТВІ.

„Берлінер Таґеблят" повідомляє з Ковна, що в місцевости Шаґалі вбив якийсь селянин команданта поліції Палецкіса. Командант арештував був цього селянина за приналежність до Плечкайтісової ґрупи та вів його до міста. Селянин обззброїв Палецкіса та застрілив його, а сам казав себе візникові відвезти до латвійського кордону, куди втік. — В селі троцького повіту селяне вбили селянина, бо підозрівали його, що належить до Плечкайтісової ґрупи.

ЗАСУДЖЕНІ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ТАЄМНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

В Черняхові на Київщині совітський суд скарав 2 селян на річні реченці увязнення за приналежність до таємної орґанізації, що підготовляла повстання.

КІНОТЕАТРИ В КАТОВИЦЯХ СТРАЙКУЮТЬ.

Після опольських подій зачали горішньошлеські Поляки демонструвати проти всього, що німецьке. Попалося і німецьким фільмам. По кінотеатрах польська молодь викликувала авантури та жадала усунення з фільмів німецьких написів.

Найзавзятіше демонстрували в Катовицях. На це всі власники кінотеатрів зачинили кіна та заявили, що отворять їх щойно тоді, як будуть мати запевнення від влади, що демонстрації більше не повторяться. На усунення німецьких написів ніяк не хотять погодитися, бо кажуть, що тоді стратять принайменше 50% зарібків. Бо богате населення Горішнього Шлеську це переважно Німці, які найбільше ходять до кінотеатрів.

РОЗПУКА РУМУНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Черновецький „Час" довідується з кругів залізничних урядників, що лихе матеріяльне положення, в якому всі урядники (за виїмкою високих) находяться, викликало між ними велике невдоволення та розпуку. Ці невдоволення мають і свою добру причину. Ось примір: за насильно накинений однострій відтягається урядникови 1000 левів місячно! Замісць того, щоб уможливити урядникам мешкання в натуральних будинках, міністерство розганяє відти урядників на всі вітри, бо вони не в стані з своєї мізерної платні платити високе комірне. Кождому звісно, що служба залізничника тяжка й відвічальна й якраз тому повинно правительство подбати о те, щоб уможливити їм життя, яке відповідалоб більше-менше заслузі та людській гідности.

КРАСА І ШКОЛА.

Столиця Ліфляндії, Мітава, пішла за прикладом великих міст і зорґанізувала модний конкурс — жіночої краси. Королевою вийшла 18-літня ґімназистка; її фотоґрафія пишалася за виставами крамниць, у журналах і в кінах, а деякі часописи, навіть чужинні, принесли замітки та статейки про вродливу дівчину. Жюрі мало нелегке завдання вибрати найкращу зпоміж тисячі кандидаток. Та ще важчу ролю почув на своїх плечах директор ґімназії, де вчилась красуня. Він скликав учительську конференцію і зібрав більшість голосів за поглядом, що ґімназистці не вільно брати участи в таких „неморальних" конкурсах. Красуню виключили з ґімназії безпосередно перед матурою. Її батьки внесли скарґу до міністерства освіти, що директор і вчительська рада перейшли свої компетенції. Одночасно педаґоґи причинились ще до зміцнення симпатії „місс Мітаві", яку инші ґімназії запрошують здавати іспит в їхній школі. Не є виключене, що заки молоду красуню допустять до теоретичного іспиту зрілости, вона готова здати його практично і вийти замуж.

РОЗРИВ КИТАЮ З РАДЯНСЬКОЮ РОСІЄЮ

КИТАЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВВАЖАЄ, ЩО ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ З РОСІЄЮ ПЕРЕРВАНІ. ОБВИНУВАЧУЄ РОСІЮ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПРОПАҐАНДІ В КИТАЮ. ВИМАГАЄ ЗВОРОТУ КИТАЙСЬКО-СХІДНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

НАНКІН (Китай), 13. червня. — На конференції між президентом китайської републики, Кай Шеком, та міністром закордонних справ, Ванґом, сконстатовано, що дипльоматичні зносини Китаю з Росією фактично перервані. Тому доводиться лише говорити про умови, при яких вони можуть бути відновлені.

Особливо пильно обговорювалися справи в звязку з матеріялами, які здобула китайська поліція підчас ревізії радянського консуляту в Харбіні. З тих документів точно установлено, що большевики ведуть активну комуністичну пропаґанду в Монґолії, в китайському Туркестані та на инших землях Китаю.

Тому китайське правительство тепер лише обговорює умови, при якиж можуть відновитися дипльоматичні стосунки між Китаєм та СССР. Притім виясняється, що одною з кардинальних умов зі сторони Китаю є вимога звороту Китайсько-Східної залізниці, що тепер знаходиться під зарядом СССР. На нараді китайського правительства заявлено, що радянський уряд вживає залізницю як головну артерію для комуністичної пропаґанди в Китаю й навіть частину прибутків тієї залізниці обертає на пропаґанду та піддержку комуністичного руху в Китаю.

БОЛЬШЕВИКИ І КИТАЙСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ.

КОМУНІСТИ ПІДДЕРЖУВАЛИ КИТАЙСЬКИХ РЕАКЦІЙНИХ ҐЕНЕРАЛІВ ПРОТИ ПОСТУПОВОГО НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ.

ШАНҐАЙ (Китай), 13. червня. — Ґазета „Ді Брітіш Норд Чайна Дейлі Нюз" подає, що підчас ревізії в радянському ґенеральному консуляті знайдено матеріяли, які висвітлюють большевицьку роботу в Китаю. Наприклад, в одній телеґрамі, пісданій з Харбіна до Владивостока, говориться, що большевики мусять підтримувати ґенерала Фенґа, бо він сильний противник обєднання Китаю.

В тій телеґрамі консулят говорить, що він потребує більше грошей для комуністичних орґанізацій у Китаю.

В другій телеґрамі говориться, що комуністичну центральну орґанізацію треба буде перенести в безпечніще місце до Монґолії. В иншій телеґрамі консулят просив переслати йому 250,000 рублів на пропаґанду заворушення в центральному Китаю, в звязку з порозумінням між Нанкіном на Мукденом.

ДИПЛЬОМАТИЧНА ВІЙНА.

МАЛА АНТАНТА НЕ ЗАДОВОЛЕНА ВІДПОВІДЮ УГОРЩИНИ. ДУМАЮТЬ, ЩО УГОРЩИНА НЕ СПИНИТЬ СВОЄЇ ПРОПАҐАНДИ ЗА ІРРЕДЕНТОЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 13. червня. — Тут не задоволені короткою відповідю угорського правительства на ноту-протест Малої Антанти проти угорської пропаґанди за обєднанням усіх угорських земель. Цією пропаґандою Угорщина ставить мир в Европі під загрозу. Виступаючи в Лізі Націй як оборонець мира, Угорщина в дійсности викликує війну.

Ґазети звертають увагу на те, що з цього мусить витягнути відповідні консеквенції одна „східно-европейська держава", яка аґітує за переглядом Тріянонського мира, котрим установлено теперішні кордони Угорщини.

БІЛГОРОД (Югославія), 13. червня. — Місцеві ґазети вважають сучасні взаємовідносини між Угорщиною та Малою Антантою загроженими. Угорщина тримається далі провокаційного тону щодо своїх сусідів, бо в цьому її підтримує одна з держав (Італія).

ЗАГИНУЛИ ГИДРОПЛЯНИ.

КОНСТАНЦА (Румунія), 13. червня. — Тут перебуває ескадра італійських гидроплянів, що тепер робить візиту чорноморським державам Болґарії та Румунії. Підчас небувалої бурі на Чорному морі частину італійських морських літаків, що стояли в констанській пристані, викинено на беріг і знищено.

Між знищеними гидроплянами знаходиться літак відомого італійського летуна Де Пінедо, який облетів південну та північну Америку.

ПРОТИ ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА.

ЛІБЕРАЛЬНА ПАРТІЯ ПОТРЕБУЄ НОВОГО ЛІДЕРА.

ЛОНДОН (Анґлія), 13. червня. — Визначний член ліберальної партії Філіпс виступив з отвертим листом у лондонській ґазеті „Таймс", критикуючи Ллойда Джорджа як лідера партії. Він говорить, що партію може врятувати лише новий лідер.

ДИМ З ВЕЗУВІЯ НАД НІМЕЧЧИНОЮ.

ГАЙДЕЛЬБЕРҐ (Німеччина), 13. червня. — Три дні над південною Німеччиною нависли небувалі темні хмари. Астроном Вольф каже, що це дим з вулкану Везувія.

Він пригадує, що в 1883 році хмари диму з вулкану Кракатао, що знаходиться біля острова Суматри, огорнули всю землю та покрили її вулканічним порохом червоного кольору.

КОМУНІСТИ Й ФАШИСТИ ПРОТИ СОЦІЯЛІСТА.

БЕРЛІН (Німеччина), 13. червня. — Райхстаґ відхилив пропозицію комуністів та фашистів, щоби висловити недовіря міністрови внутрішніх справ Северінґови. Северінґ належить до німецької соціял-демократичної партії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕПАРАЦІЙНИЙ ДОГОВІР

Версальський договір наложив на Німеччину такі пута, що ніхто навіть не припускав, що не мине й десять літ, як ті пута зачнуть спадати. Сьогодня може вже Німеччина відотхнути свобідно, бо хоч наложено на неї великий фінансовий тягар, але принаймні знає, на чім стоїть. Вона має тепер відчинену дорогу до дальшого свобідного розвою. І як тільки сплачуватиме репараційні рати, ніхто не матиме права втручуватися до її внутрішних справ. Щобільше, вона має застережену правну можність, відмовитися платити в случаю фінансової скрути чи економічної крізи. Німеччина має можність домагатися ревізії репараційного договору. І не тільки Німці, але й инші народи тепер є цеї думки, що ті повоєнні тягарі, що їх розложено на десятки літ, не повинні обтяжувати поколінь, які непричетні до світової заверухи.

Німеччина зискає і на тім, що її залізниці вийдуть з контролі аліянтів, а що найважніше не з економічного, але й з морального боку, це те, що надренська область буде звільнена зпід французької окупації. В той спосіб буде отже усунений той рак, що найбільше добивав Німців у їх національнім почуванню.

Німеччина стає отже тепер у ряді рівнорядних держав і доперва тепер буде могла заважити на многих міжнародних справах, які торкаються і нас, Українців. Бо не підлягає ніякому сумнівови, що вона визискає тепер правительственну зміну в Анґлії і буде змагати ріжними дорогами до ревізії версальського договору. А в першу чергу буде змагати до знесення данціґського коритора. Німеччина буде домагатися рівкож і привернення хоч певної частини її передвоєнних заморських кольоній, але це вже дальша справа. Знову у всім тім, що відноситься до її територіяльної експанзивности в Европі, буде вона натрапляти на Польщу. Бо саме через Шлеск і данціґський коридор не може прийти до дійсної згоди між Німеччиною і Польщею. Тому Німеччина буде старатися всіми можливими способами ослабити польські впливи на міжнароднім полі, особливо на терені Ліґи Націй. А дотого має дуже добру нагоду зприводу піднесення Ліґою квестії охорони національних меншин. Німеччина може отже стати тепер речником не тільки німецької, але й инших національних меншин під Польщею, за якими нема кому в Лідзі Націй обізватися. І можна припускати, що вона це зробить і то головно з свого власного інтересу.

Репараційний договір дає отже Німеччині змогу освободити себе з пут, які ще звисають з її ніг, а разом з тим може вона допомогти ще й иншим народам у скиненню подібних пут.

В. Богуш.

ПРОБЛЄМА ГОСПОДАРСЬКОЇ САМОВИСТАРЧАЛЬНОСТИ ПОЛЬЩІ, РОСІЇ ТА УКРАЇНИ

(2)

II. Підстави сталого миру на Сході Европи.

Отже дуже помиляються ті европейські та американські політики, які уважають, що на Сході Европи негайно запанує мир, як тільки загине там сучасна пролетарська диктатура. Навпаки, це причиниться до вибуху цілого ряду збройних конфліктів, бо українська нація ніколи не примириться з якимнебудь поневоленням і завсіди буде боротися за відновлення своєї незалежної державности. Не треба забувати, що російська комуністична партія в 1917 р. не визнавала незалежної української держави, а годилася лише на автономну державу. Проте українська нація протягом трирічної геройської боротьби (1917—1919) таки примусила Совітську Росію визнати незалежність України. Тому саме Совітська Українська Республика аж до кінця 1922 р. принаймні формально уважалася суверенною і лише в 1923 р. увійшла разом з іншими совітськими републиками до Совітського Союзу.

За останніх 5 років (1923—1928) ідея української державности дуже зміцніла в масах населення і нині нема сили на світі, яка булаб у стані на довший час поневолити українську націю. Разом з тим переважаюча більшість українських патріотів, за винятком дрібної горстки, так званих польонофілів чи русофілів, рішуче виступає за відновленням Незалежної Соборної України. Себто, українська нація далі вже не дасть себе використати ні польським ні російським імперіялістам у їх змаганнях за панування над українськими землями. Ні, українська нація свідома того, що від неї залежить перевага на Сході Европи тій державі, на бік якої вона стане. Проте Українці виступають одностайно проти всякого спілкування з Москвою чи Варшавою, бо історичний досвід навчив нас, що таким робом українська нація ніколи не здобуде собі повного визволення, а лише булаб знаряддям польсько-російських імперіялістів.

Тому саме українські націоналісти уважають, що проблема сталого миру на Сході Европи ніколи не буде розвязана без утворення Незалежної Соборної України та Білоруси. З нашого погляду необхідно Росію та Польщу відділити одну від другої, як то вже й було в XIV—XVI стол. коли поміж ними істнувала Литовсько-Руська Держава. Для цього необхідно від сучасної Польщі відібрати ті українсько-білоруські землі (понад 190.000 кв. км. з населенням до 10 міл.), які вона захопила протягом 1919—1920 р., та приєднати їх до України, згл. Білоруської Републики. (остання посідає нині коло 150.000 кв. км. терену й до 6 міл. населення). Тоді між Польщею, яка матиме коло 200.000 кв. км. та 19 міл. населення, стануть барієрою Незалежна Білоруська Держава з тереном коло 190.000 кв. км. та з 8 міл. населення, а також Незалежна Соборна Україна з населенням коло 45 міл. (можливо й понад 50. міл., якщо до неї приєднаються на тих чи інших умовах українські землі Північного Кавказу, себто Кубань, тощо) із тереном коло 700—900,000 кв. км.

Адже не треба забувати, що західні українські землі (Галичина, Буковина й Закарпаття) в 1919 р. після розпаду імперії Габсбурґів не лише проголосили Західню Українську Республику, але також обєднання з Великою Україною (1919 р. 22. січня) та геройськи боролися проти польскої навали протягом довшого часу. Так само Кубань теж утворила була власну державу в 1917 р. і не встигла обєднатися з Українською Республикою лише тому, що російські большевики та монархісти усіма можливими засобами перешкаджали це зробити. Проте Кубанська Република протягом двох років 1918—1919 збройною рукою боронила свою незалежність від Росіян усіх політичних напрямів.

Взагалі українські націоналісти певні, що українська нація ніколи не примириться з тим, щоб якінебудь землі України знаходились під пануванням чужим, і буде збройною силою боротися за їх обєднання в межах Суверенної Соборної України, якщо ті чи інші держави не погодяться шляхом плебісциту виявити волю українського населення. Це в однаковій мірі відноситься як до українських західних так і східних земель. Себто, українська нація буде боротися не лише за звільнення Совітської Української Республики, яка посідає понад 400.000 кв. км. та має до 30 міл. населення, від якоїнебудь залежности від Росії, а також за обєднання усіх українських земель в одну незалежну державу.

Звичайно, у цій визвольній боротьбі ми вважаємо своїми спільниками всі ті країни й нації Північного Кавказу, Закавказької Федерації та инші, які в свою чергу змагаються за визволення від Росії та за утворення власних незалежних держав. Ми сподіваємося також, що й чимало европейсьських держав, які справді дбають про сталий мир у світі, а зокрема про дійсне замирення Східньої Европи, підтримають українську націю у її визвольній боротьбі та у змаганнях раз на завжди зліквідувати польсько-російське суперництво, як також унеможливити в будуччині колишню російську експанзію. Адже без України та інших націй чи країн, які не бажають бути під російським пануванням, Росія, хоч і залишиться великою державою з тереном понад 16 міл. кв. км. й з населенням коло 85 міл. (без України, Білоруси, Північного Кавказу, Закавказьких та Закаспійських републик включно з Кирґізькою), проте вона буде відрізана від Західньої Европи, Туреччини, Персії та Центральної Азії, а тому буде змушена відмовитися від своєї попередньої імперіялістичної політики, яка спричинила величезні заверюхи в Азії, на Балканах та взагалі в Европі. Ні, тоді Росія присвятить всю свою увагу справам господарським та культурним, щоб російська нація нарешті стала культурною та заможньою. Бо за останні 200 років Росія так й не европеїзувалась саме тому, що занадто богато часу, енерґії, сил та ресурсів було витрачено на збройні конфлікти та на імперіялістичну експанзію.

Звичайно, польські та російські імперіялісти не бажають миритися з тим, щоб панування над чужими землями було зліквідовано або зменшено. Вони забувають, що на приклад в етноґрафічній Польщі з 19 міл. населення буде всього коло 15,5 міл. Поляків, а в етноґрафічній Росії лише коло 68 міл. Росіян з 85 міл. населення, себто в кожній не більше 70—80% Поляків чи Росіян. Ні, вони галасують, що без українських, білоруських та інших земель Польща та Росія не зможуть істнувати, бо втратять господарську самовистарчальність. В дійсности це зовсім не так, що ми далі спробуємо доказати цифрами. Ні, польсько-російські імперіялісти не бажають відмовитися від своїх змагань за геґемонію на Сході Европи, для чого їм й потрібні українські землі, як розгонова дошка для експанзії або як стратеґічні терени, щоб підчас збройних конфліктів провадити військові операції не на своїх землях, а на чужих. Адже вони протягом XVII—XVIII. стол. саме українськими силами вже раз провадили боротьбу за геґемонію на Сході Европи, а через це українська нація і зазнала тоді такого жахливого кровопускання та господарської руїни. Нині українські націоналісти не допустять, щоб Варшава чи Москва використовувала наші сили для своїх плянів, а навпаки, приложать всіх зусиль та пороблять належні заходи, щоб українська нація підчас можливого збройного конфлікту використала його для справи свого визволення та відновлення Незалежної Соборної України.

Ні, щоб на Сході Европи справді запанував сталий мир, необхідно східно-европейську проблему розвязати на підставі принципу самовизначення народів й значно доцільніще та радикальніще, як це робилося на Балканах або в Центральній Европі, щоб не повторювати тих помилок, які сталися після розпаду колишньої Туреччини та бувшої габсбурґської імперії. Не виключено, що Росія деякий час не буде миритися з утратою своєї геґемонії на Сході Европи та робитиме спроби знова підбити під своє панування деякі терени. Проте це вже справа визволених націй та новоутворених держав боронити свою незалежність проти російського імперіялізму. Ми певні, що вони це зроблять з належним успіхом, бо Росія тоді не матиме особливої переваги проти України, а остання у спілці з іншими країнами зможе збройною рукою змусити російських шовіністів нарешті відмовитись від свого войовничого імперіялізму та стати на шлях добросусідських мирних відносин, щоб на підставі торговельного обміну всі нації та держави Східньої Европи мали можливість впорядкувати своє народнє господарство та розвивати власну національну культуру.

Не треба також забувати, що при сучасних відносинах на Сході Европи як Польща так і Росія примушені утримувати величезні армії та витрачати нечувані ресурси на зброєння. Тому саме вони не встані налагодити свої державні фінанси, а господарський їх розвиток дуже через те затримується. Мало того, вони висисають з української нації усі живі соки й визискують українські землі, як також інші, у жахливий спосіб, недоцільно винищуючи наші природні богацтва (ліси, вуґіль, нафту, руду і т. д.) та зовсім не дбаючи про належний їх розвиток. Тому саме на українських землях запанувало неймовірне аґрарне переселення, а значна частина наших селян-хліборобів примушена еміґрувати до Америки чи Азії. Через це якраз під режімом ріжних чужих націй все зростають безробіття, життева кріза та загальні злидні.

(Дальше буде).

Др. Остап Грицай.

НАРОДИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

(8)

III. Нідерлянди й Филип II.

Так принайменше думав Еґмонт, не надіючись після прекрасного прийому і предрасних слів короля, що поведення Филипа і в цім випадку було поведенням злорадного Юди, облудою, добре розчисленою з погляду на характер Еґмонта. Ще іменно Еґмонт, вернувшись до краю, не скінчив промови, в якій під небеса вихвалював короля і його добру волю поладнати все по бажанню народа, як стала відома друга інструкція Филипа у справі порушених Еґмонтом питань, вислана Марґареті **безпосередно** після побуту Еґмонта в короля. Нею Филип наказав реґентці як найсуворіше допильнувати виконання загострених релігійних едиктів і безпроволочно проголосити постанови собору! Значить — уся подорож Еґмонта здалась ні-нащо, він був скомпромітований і як людина і як державний муж, а Нідерляндці переконалися ще раз, що по доброму з таким королем не піде. Вільгельм сказав тоді: „Незабаром почнеться тут велика траґедія", а майже всі начальники поокиноких провінцій відказалися цим разом слухати розпорядку короля. І щойно тепер приходить до першого пропамятного діла зі сторони шляхти, до першого — хоч поки-що частинного — обєднання під стягом визвольної боротьби.

Ряд молодих шляхтичів іменно — між ними Гайнріх Бредероде, брат Вільгельма Людвик, Филип Марнікс-Адельґонд і инші — підписав **15. лютого 1566.** в місті Бреда т. зв. **„Бредійський компроміс",** договір, яким вони зобовязалися між собою вибороти для Нідерляндів усунення Інквізиції, злагодження едиктів і загальну амнестію. Протягом кількох тижнів підписали цей договір тисячі, а далі порішено подати Марґареті масову просьбу по пунктам бредійського компромісу, Дня 3-го квітня 1566 р. виїхало до Брісель верхом 300 лицарів, під проводом хороброго, але своїм життям дещо ледачого Бредероде, розкватирувались тут, приватні радісно населенням, а на другий день було їх 400. Вони всі подались дня 5. IV. перед полуднем до палацу Марґарети, пішки і без зброї, і тут Бредероде передав їй прохання гурта; іменем якого промовляв, зазначуючи, що вони всі „вірні слуги короля, але коли край не має стати руїною, то їй треба конче сповнити те все, чого вони домагаються у своєму проханню". На Марґарету поява цих людей зробила в першій хвилі велике враження, вона смертельно пополотніла, а далі з очей її пустилися сльози. Коли ж це побачив граф Барляймон, відомий нам уже защушник Ґранвеллі й короля, він, заспокоюючи Марґарету, сказав до неї півголосом слова: „Не бійтеся, Ваша Високосте, цеж тільки купа жебраків" (ce n'est quune troupe de gueux). Хтось з заговірників зачув те, і коли опісля всі зібралися на одному бенкеті, то все товариство приймило слово „ґез" (жебрак) як почесну назву для кожного між собою і заключили так пропамятний **„Союз Ґезів",** що мав стати одним з подвижників волі Нідерляндів.

VI.

Але поки розгорілася збройна боротьба, довелося ще Нідерляндцям зазнати нечуваних тут страховищ королівської тиранії, счинених на нідерляндській землі новим намісником Филипа, якого ославлене імя — князь Альба (Alba).

Після того іменно, як союз Ґезів став переговорювати з Марґаретою, домагаючися все наново найконечніших реформ, Филип, щоби приспати чуйність невдоволених, проголосив, що прийде особисто до краю і сам поладнає всі справи. Але це знову була брехня. Король не думав їхати в Нідерлянди і не думав порозумíватися з невдоволеними, бо коли посол Нідерляндів, барон Монтіні (Montigny), в маю 1566. прибув до короля з проханням о відповідь, то Филип не тільки, що не вважав своїм обовязком удоволити його проханню, а навпаки — держав його в себе, мов в тюрмі, а в р. 1570 велів цього посла потайки вбити. Одначе міжтим протестанти в провінціях Фляндерн, Брабант і Зелянд, яких тут було вже більше, ніж міліон, почали влаштовувати собі свої т. зв. „полеві проповіди", а далі й богослуження прилюдно. Опозиціоністи не таїлися з думкою, що хочуть для охорони протестантів звербувати в Німеччині окреме військо, а коли Филип на те все відповів урешті д. 31 липня 1566., то ця відповідь була така недостача, виминаюча і брехлива, що терпеливість усіх скінчилася і прийшло до нових, дуже грізних розрухів. Це т. зв. **„нищення ікон",** тобто наступи зревольтованої товпи на католицькі собори, в яких нищено всю обстанову. Як один з перших упав жертвою протестантських фанатиків прегарний собор Марії в Антверпені — в ночі 20. VIII. — де зруйновано 70 найкоштовніших вівтарів, усі ікони, всі подоби Христа і всі дорогоцінні богослужебні посуди. Зі сторони вуличної товпи був це відразливий злочин, тимбільше, що брали в ньому участь здебільшого дуже сумнівні елементи (нпр. маса продажних вуличниць), та що жертвою їх божевільного шаління впали по найбільшій части неоцінені твори мистецтва, втрата яких до сьогодня невіджалувана. Протягом 6 днів знищено так в Нідерляндах 400 соборів і монастирів, зовсім проти думки поважних протестантських провідників, бож ніхто розумний такого варварства похваляти не буде. Але коли й вольнодумцеві доводиться гостро осуджувати варварства іконоруїнників, то годі не сказати, що властивим виновником усього була не засліплена, до краю доведена товпа, а ті, що, провокуючи в безконечно дикі інстинкти самосуду в товпі Інквізицією, пекельними трибуналами, рабуванням майна, повною беззаконністю во імя мнимого закона, а врешті безсоромним обріхуванянм устами найвисшої влади, сами сотворили ґрунт під такі події, як руйнування католицьких соборів. Оттим то й не безумну товпу обвинувачуватиб нам тут, а того невмолимого деспота, того хижого царя Филипа, якого слово було здебільшого брехнею, кожний погляд облудою, наказ — беззаконністю, а стільки діл обурюючим злочином! Саме тепер ось була нагода полагодити основно кривди протестантів, які зрештою і в розгарі серпневих розрухів не знищили ніякого приватного майна і не вбили ніякого католика. Це і зрозуміла Марґарета, яка під враженням серпневих подій рішилась уже була втікти з краю, але опісля, намовлена Вільгельмом, покинула думку про утечу, а відважилась едиктом з д. 25. серпня проголосити на власну руку усунення Інквізиції і дозвіл свобідно визнавати нову віру. Допомогли їй в цім ділі і Вільгельм та Ґорн, які у своїх провінціях, або там, куди були вислані, завели лад, підхожий протестантам, підчас коли ґраф Еґмонт, виявляючи свою великопанську льояльність і вдячну память про золоті дукати Филипа, привертаючи лад у своїй провінції (Фляндерн), засудив багато протестантів на смерть, чого не надіялася навіть сама Марґарета. Зрештою її жіноча хиткість і нерішучість виявилася швидко тим, що вона, використовуючи загальне обурення на іконоборців, почала відкликувати те, що зробила в першій хвилі під враженням переляку. Вона оправдалася перед Филипом, пишучи йому, що ворохобники присилували її до такого „негідного розпорядку". Вона намагалася тепер звербувати окреме війско для охорони Филипового режіму і веліла шляхті заприсягнути вірність Филипові новою, богато суворішою присягою. Шляхтаж, розєднана тепер особливо страхіттями іконоборства, бо всі досі помірковані або ще не рішені прихильники Ґезів, перейшли тепер до королівського табору, — складала нову присягу радо, і зложили її і ґрафи Еґмонт та Ґорн. Не зложили її тільки Вільгельм і його близші однодумці. Вільгельм радив зате приготовляти пляново **збройний відпір** проти Еспанців, але проти цеї думки заявився з усею енерґією ґраф Еґмонт. А популярність Еґмонта була така, що без його співучасти не можна було доки-що думати про ніяке збройне повстання народу. Навіть його опозиція проти Вільгельма зазначилася дуже некористно в лоні Союза Ґезів, бо угодовці в ньому стали під впливом льояльного поведення Еґмонта брати верх так, що Вільгельмові довелось незабаром з Нідерляндів утікати в Німеччину. Союз Ґезів, ослаблений чисельно й морально, почав поволи розпадатися, тимбільше, що в збройній боротьбі проти протестантських міст, підпринятій тепер зі сторони уряду, протестанти програли. Їх собори розруйновано, провідників карано безмилосердно смертю, релігійний едикт з 4. мая 1567 проголосив найсуровіші загрози проти всякого роду нововірства. Як бачимо, підклад незгоди між Филипом і Нідерляндами був тоді ще головно релігійний; проти королівської влади як такої не виступав теж тоді ніхто, навіть Вільгельм спершу ні, а Ґези на монетах, що їх веліли вибити на спомин свойого виступу, поклали напис: „Вірні королеві аж до жебрацької торби". І треба було Филипові признати Нідерляндцям тільки свободу віри, а небезпека революції булаб проминула на довгий час.

Але ні — чорні духи Інквізиції радили йому так довго здушувати свободу релігійного переконання, поки народ від чисто релігійної боротьби не перейшов до політичної, а з цим і до скинення еспанського ярма взагалі.

Такий зворот в тодішних обставинах спричинило головно зазначене вже мною прибуття князя Альби до Нідерляндів **(дня 22 серпня 1567).**

(Дальше буде).

Мала Оля: Знаєш, мамо, правда, що ліпше було би, щоби ти хорувала на зуби замісць мене?
Мати: А то чому?
Мала Оля: Бо ти можеш виймати зуби, а я ні.

Малий Івась розкроїв хробака да двоє.
— Навіщо ти зробив це — докоряє йому мати.
— Ба йому самому було скучно, тепер їх двоє, то можуть бавитися.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РУСЬКО-УКРАЇНСЬКА ЯЕЩНЯ ПО АМЕРИКАНСЬКОМУ.

Цілком припадково мені пощастило довідатися, що в пятницю, 14 червня, відбудеться радіоконцерт квартету на стації Доблю О Ар. Цей квартет співатиме виключно народні українські пісні, а що більше, заповідач цієї стації скаже коротке слово про Україну та про український нарід.

Але, що мене найбільше вразило й обурило, так це, що менаджер цього концерту дає йому назвиско „Русское село". Ось маємо знову ще один яскравий зразок, як пропагатори „великой русской культури" підносять Американцям русско - українську (й то вже є поступ, що не „малоросійську") яєшню. Я ближче знаю також і артистів-співаків, як і знаю те, що будуть виконувати українські пісні на цьому радіоконцерті лише тому, що звязані попереднім контрактом і мусять співати українські пісні під чужою фірмою.

Та ми, читачі „Свободи", можемо вплинути своїм голосом, щоби ріжні менаджери не підсували Американцям українських пісень, як „русскія песні". Нашим обовязком є завжди реагувати, коли де покривджене наше національне право, або знехтовано наше національне почуття, чи перекручені які факти в угоду ворогам українського народу з причини несвідомости чиєйсь, чи зі свідомої злої волі.

Ми любимо часто говорити, що хтось инший не веде пропаганди, що хтось инший не робить того, або другого, але самі ніколи не подумаємо, що й на нас також лежить обовязок бути активними в обороні своїх національних прав, в обороні свого національного імени та в веденню національної пропаганди. Нераз уже траплялося так, що по радіо передавалися українські пісні під іменем „русскіх". Наші Українці „протестували" проти цього, але в себе в хатах при радіо-апаратах, або в гуртку своїх приятелів. Мало хто з нас взявся за перо, щоби написати відповідний протест і післати його на радіостацію. Коли̇б ми це робили раніше, то можливо й тепер ми почули б на радіо „Українське Село"; але не „Русскую Деревню".

Отож, щоби не обмежитися лише на словах, пропоную всім Українцям після того, як тільки відбудеться вище зазначений концерт 14 червня, вислати свої листи з протестами проти називання української програми „русскою" чи яким иншим іменем. Треба звернути увагу менаджерам радіо-стацій та менаджерам тих концертів, що таке перекручування правди лише ображує їх самих перед десятками, а то й сотками тисячів слухачів радіо-концертів.

Разом з тим маємо домагатися, щоби як найчастіше радіо-стації уладжували програми українських пісень та музики, але щоби ті програми мали своє власне українське імя, а не яке инше, бо це ображає національне почуття українського загалу в Америці та викликає здивовання й огірчення тих, що вміють відрізнити „русское" від українського.

Покажім, що ми вміємо шанувати самі себе й для нас не так уже важко написати листа-протесту в обороні свого національного імени, в обороні імени своєї національної пісні.

Подаю адресу, на яку треба слати листи-протести: Station W. O. R., 1440, Broadway, Menager of Russian Villge, New York City.

Дуже бажано, щоби такі листи були зі всіх сторін Америки, де лише живуть Українці. Коли це не поможе один раз, то мусимо повторювати кожен раз, посилаючи свої протести на ті радіо-стації, що дозволяють собі зневажати імя української пісні та нехтувати імя українського народу.

І. Бондар.

Чемність.

На почту приходить стара пані й каже:

— Тут до мене повинен бути лист „посте рестанте" на імя „Лелія".

Урядник: Є такий лист, прошу пані, але заки вам вручу, мусите нам доказати, що ви є повнолітні.

Пані: Ах, які ви чемні!

ЗЕЛЕНІ СВЯТА — ДНІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Страдальцям — жертвам визвольної боротьби — наш дар!

Про традиційному звичаю в Зелені Свята український нарід складає дар тим, що в обороні Рідної Землі стали каліками.

Відкликаючися що року до жертвенности нашого громадянства, ми свідомі того, що воно розуміє велич посвяти й пожертвування, що його виявили наші стрільці-козаки в недавній боротьбі. В Зелені Свята ця жертвенність повинна набрати **всенароднього** характеру. В найдальші закутини світу, де тільки живуть наші переселенці, повинна дійти наша вість про тих, на яких зломане тіло впав непосильний тягар неволі й суворої буденщини.

Треба як слід оцінити вийнкові відносини, в яких опинився наш нарід, щоби зрозуміти ту безодню горя й ту частину терпіння, що її мусять винити наші інваліди. Позбавлені всякої підтримки з боку держави — ці носії великої ідеї й традиції живуть у надзвичайно нераз прикрих обставинах по наших зубожілих селах, користуючися невеликою допомогою, яку ми їм даємо.

Інвалідів — жертви нашої визвольної боротьби не вільно нам ставити нарівні зі звичайними каліками, котрим допомагати велить людське співчуття й милосердя. Не милостиню їм даємо! Їх біль промовляє до нас: „Це за розшарпану ворогами Україну"; — їх рани говорять: „Це незгоєні рани на тілі нашого народу, рани, що раз-у-раз ятряться!" Загляньмо глибоко в душу інвалідам Українського Війська й прочитаймо: „Ми за честь постраждали. за всенародню справу; дайтеж нам з честю провести наш недоюгий вік і з незаплямленим імям покинути цей світ. що приніс нам само страждання".

Колись памятна битва під Полтавою, що скінчилася перемогою царя Петра над Мазепою й шведським королем Карлом, на два віки запечатала долю України. Само імя Мазепи було викляте Петром і визвольним змаганням України, здавалося, покладено край. Але традиція не вмерла, вона жевріла в серці народу, а прийшов час, і Україна відплатила ворогові за свій погром і зневагу свого імени.

Історичні події треба судити, оцінювати добрі й лихі прояви, але не вільно упадати під тягаром того, що сталося, і чого не вернути. Не даймося поривати вибухам критики, що веде аж до самопонижування. Відшукаймо все високе, чесне й творче, що є в нашому народі, звязуймо наше недавне минуле золотими нитками традиції з козаччиною, з її ґіґантичними змаганнями за життя нації, а далі з нинішньою українською державністю, що поруч великих хиб розкриває й великі творчі здібности нашого народу.

Інваліди Українського Галицького Війська складають перед Тобою, Українська громадо, свідоцтво своїх діл! Оцінн їх і приймн до теплої хати своїх синів, що вернулися з важких походів з гіркою славою, з утраченим добром. Пригорни їх, як мати горне до себе найбільше слабосилу, покривджену долею дитину, якій життя заздрісно відмовило радощів весни!

З того, що зложите в Зелені Свята, мають вони поміч аж до листопаду — тої другої в році хвилі всенароднього збору жертв на допомогу інвалідам. Хоч поміч ця досі й не була така значна — найтяжчі інваліди одержували всього місячно 6 (шість) долярів (50 золотих) платні (т. зв. ренти) у місяць, — але в невимовно важких обставинах нашого життя й це богато значить. У Ріднім Краю з причини адміністраційних заборон не маємо навіть змоги переводити збірки жертв на інвалідів. Тому мусимо відкликатися до всіх, і всі чейже почують наш голос!

Якщо дороге Вам імя спільної нам Батьківщини, якщо люба й незабутня Рідна Земля, якщо не затерте в памяти кожного з нас імя Матери, що влила нам у серце силу чуття й любови на цілий вік турбот і змагань, — в імя всього цього найцінніщого в людини полюбіть Ваших обездолених братів — інвалідів Українського Війська!

Сторицею зійде засіяне Вами зерно-добро, коли наші діти-внуки скажуть, справляючи колись у Зелені Свята поминки вмерлим: „Осьтут могила наших стрільців, а оце спочиває порох українського інваліда, що не діждав волі, яка заблисла нам. Хай память їх не згине між нами!"

На кожного чейже стати це дати окрушину зі свого столу, — богатий дасть з богатого, бідний з бідного, — щоби доповнити найменшому, бо найнещаснішому братові.

В першій же мірі відкликаємося до тих, що були нашим інвалідам товаришами зброї. Тисячі їх розбрилися по рідній землі і по всьому світі, розносячи нашу славу й наш біль. До Вас кличе інвалід, що колись ішов з Вами пліч-о-пліч та впав підломаний кулею, котра Вас минула. Ваш обовязок — зорганізувати скрізь допомогу інвалідам.

Потреби нашого Товариства пекучі. Інваліди Українського Війська ждуть помочи всього українського громадянства.

З днем 1 червня 1929 р. Головна Рада Товариства підвищила місячну пенсію 80—100%-товим інвалідам.

На 866 зареєстрованих інвалідів одержують від 1 червня ц. р.:

8	інвалідів	100%-овнх	по	60	зол. або	$6.95— 480.00 зол.
23	„	90% „	„	50	„ „	$5.62—1150.00 „
25	„	80% „	„	40	„ „	$4.44—1000.00 „
32	„	70% „	„	25	„ „	$2.80— 800.00 „
90	„	60% „	„	20	„ „	$2.24—1800.00 „
99	„	50% „	„	15	„ „	$1.68—1485.00 „
120	„	40% „	„	10	„ „	$1.12—1200.00 „

397 інвал. одерж. місячно сталої пенсії $890.00—7915.00 зол.

Крім цього має Товариство й инші конечні видатки як:

прелімінар підмог інвалідам 15—33%-овим	$100.00
удержання Дому Українських Інвалідів	200.00
удержання Захисту інвалідів-сухітників	65.00
на протези (нові й репарації)	88.00
ліки, операції й кошти переїзду інвалідів	28.00
чинші за Дім Інвалідів та канцелярію	37.00
адміністрація	38.00
ріжні видатки	34.00

Сума місячних видатків Товариства виносить $1.480.00 **(тисячу чотириста вісімдесять амер. долярів).**

Кличемо до всіх тих, котрим тепло серця й почуття любови до Батьківщини не позволяє засклепитися до особистих тільки інтересів: **Складайте зеленосвяточний дар Українським Інвалідам!**

Жертви й повідомлення про зеленосвяточний дар слати на адресу: **OBYEDNANYE, P. O. Box 411, PHILADELPHIA, PA., або UKRAINIAN INVALIDS' HELP ASSOCIATION, LWOW, RUSKA 3/II. GALICIA.**

Львів, у травні 1929.

ГОЛОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ:

Дм. Паліїв, голова — **М. Брилинський**, секретар

ЧЛЕНИ РАДИ: **Т. Мартинець**, І. заст. голови; **А. Рак**, ІІ заст. голови; **Д-р П. Деркач**, скарбник; **М. Галібей, Д-р Б. Гнатевич, о. Ол. Малиновський, Д-р Ст. Навроцький, Д-р П. Паліїчук, Ор. Радловський, Юл. Шепарович, Бр. Лужний.**

ЯПОНСЬКЕ НАРОДНЄ ШКІЛЬНИЦТВО.

Шкільний примус. — Найліпші зразки з закордону. — Любов природи у дитини. — Трудноші азбуки.

Чи не найбільшою журбою японського народу є раціональне виховання молодого покоління. Вважають на це батьки, до того обовязку почувається і суспільність, дуже дбає про це й уряд, накладає на горожан безоглядний примус посилати діти до школи. Уряд охороняє спеціяльними законами союзи молоді та „фреблівки" і дає їм великі підмоги.

Найбільше уваги звертають у Японії на шкільництво, оперте на взірцях закордону. Завдяки заходам а часом і карам, які накладає уряд, дітей до шкіл на селі ходить 99.23 процент, а по містах 99.32 процент. Тож Японія (по офіціяльній статистиці) має 0.72 процент аналфабетів.

Цікаво познакомитися з пляном і підручниками народних шкіл. Бо вони дають основу знання дитині, отвирають її душу для нових вражінь і творять завязок кристалізації пізніших поглядів дитини на життя й його обяви.

Кожда японська дитина мусить ходити до школи шість літ. До того обовязку почуваються батьки. По шістьох роках народньої школи зв. „сйогако", що дає побіжне, але основне знання, може ученик вступити до инших шкіл або перервати зовсім науку.

Через шість літ у „сіюгако" дитина вчиться читати та писати, аритметики, співу, руханки та ручних робіт.

Коли чужинець переглядає японські шкільні підручники „сіюгако", мусить зацікавити його, що там так богато образків із природи. Дитина запізнається так наочно з усіми примірами фавни та фльори. Впливає на це й те, що Японці, „сини сходячого сонця", взагалі дуже привязані до природи. Ціла японська література повна всяких описів природи. Тому то Японець не лише знає та розпізнає негайно ріжні роди цвітів чи звірят, але відчуває потребу наче спільно жити з природою.

Діточої душі не будять відразу. Місце байок і казочок, яких знову героями є переважно четвероніжні звірята та птахи, займають помало оповідання і приміри чемности, послуху, помочі хорим і т. д. Колиж уже зовсім відкидається ілюзію з уяви, то подають описи геройських учинків давних самураїв (бояр), шоґунів і народних вождів. На такій щойно основі дають пізнати дитині найважніші нариси з історії, що зачинається від 650 року перед Хр.

Відповідно узглядніють при цьому і практичний бік. Метою того є витворити сильну самостійність і підприємчивість у молодім поколінні. Дитина цікавиться сконструованням примітивного „вірла" чи ляльки, подивляє парову машину та захоплюється вкінці електричністю чи аеропляном.

Уже в народній школі вчителі жудуть відгомону діточої душі, розпізнають у таким ріжнородним доборі здібности ученика. Вчителя в Японії требаб назвати опікуном дитини. В такій ролі виступає він і в університеті — тикає студентам. Деінде студент обрався би за тикання.

Зґаданих вище підручників, зв. „токіюгон", з яких учаться через шість літ, є дванадцять. Тож на один рік нар. школи припадає два підручники. Кождий підручник має меньшбільш трицять розділів. Для приміру подамо заголовки розділів одного з томиків. Кождий розділ має відповідний образок. І так у третім томику (перший півріг другого року) є такі розділи: 1. Вишня (опис розцвіту вишні, поданий малим хлопчиком). 2. „Як це скінчу" (до хлопця, що вчиться при вікні, промовлють птахи та цвіти, просять його, щоби вибіг побавитися з ними). 3. Папороть (прогулька двох хлопців до ліса за папороттю). 4. Святиня (хлопчик іде до святині з бабусею). 5. Моя хата (як називається рідня). 6. Оповідання про героя. 7. Загадка. Жайворонок. 8. Лошак (віршик). 9. Корова і кінь (пожиток із них). 10. Оповідання про героя. 11. Бамбус (пожиток із нього). 12. Рижове поле (про управу рижу). 13. Світлячок. 14. Корморан і ворона. 15. Відповідь хлопчика (лекція чемности). 16. Велика ріпа (догана самохвальби). 17. Жаба. 18. Жаба і хмаринка (віршик). 19. Право та ліво (оповідання). 20. Чотири сторони (світа). 21. Пальці рук. 22. Назви частей одягу. 23. Мурашка. 24. Віршик про школу. 25. Море. 26. Оповідання про злодія, що продав чужого коня. 27. Дощ. 28-29. Урасіма тару (казка). В останнім томику є такі розділи: 1. Вірш у честь цісаря Мейджі (якому Японія завдячує свою вібдудову). 2. Наше південне море (геогр.). 3. Історичне оповідання. 4. Прогноза погоди. 5. Оповідання. 6. Часопис (про друкарство). 7. Ліс (Віршик). 8. Оповідання про столиці Европи. 9. Вісти з географії. 10. Про пожиток кедрового дерева. 11. Лист. 12 —13. Геройські оповідання. 14. Сіль у Японії. 15. Гокаідо (опов.). Дальші пятнадцять розділів присвячені загальному устроєві Японії, винаходам, славним людям, між ними вплетені вірші й оповідання.

Крім вище зґаданих приклад „Токюгон" є й елементарем для Японця. Японське письмо попри китайське є найтрудніще на світі. Тому письма вчиться Японець як мала дитина, як гімназист, а навіть і в університеті. Бо около пять тисяч гієроґліфів (що представляють ціле слово) вимагають безупинної праці, що головно в початках забирає богато часу.

Щоправда, Японці мають дві азбуки: ката-кана і гіра-гана, але вони служать радше для доповнення гієроґліфів і до лекшого їх відчитування. Цими ідеольогами напихають голову дитини помало та постепенно. Скількість нових гієроґліфів зростає з кождим томиком. Перший том має ледви кілька гієроґліфів, другий кількадесять, осьмий більше як 130, дванацятий около 150. Як дитина вивчить дванацять томиків, знає около 1200 основних гієроґліфів, що в получені дають тричі більше число. Тих 1,200 гієроґліфів самособою не вистарчають, щоби зрозуміти наукову книжку, але досить їх для щоденного вжитку. Щоби книжку чи газету лекше зрозуміти, попри гієроґліфи містять їх значіння в альфабеті. Та цього пояснення нема в наукових книжках, тому вони доступні лише для людей з високим образуванням.

Як тяжко є читати й писати по японськи, хоч у Японії кілька разів старалися впровадити латинську азбуку т. зв. „румадзі", Японці остали при своїх гієроґліфах.

Тому то і „токюгони" сповняють дуже важну ролю для вдержання давного духа Японії, яка, хоч нерадо, але скоро приймає теж чужинну культуру та техніку.

Фільософ.

— Чому ви не женитеся? — спитав раз хтось німецького письменника Петра Альтенберґа.

— Мушу призадуматися над цим, — сказав Альтенберґ.

Минуло десять літ, тойсам приятель стрінув Альтенберґа та питається:

— Ви все ще не жонаті? Все ще призадуєтеся над цим?

— Так, відповів Альтенберґ — женитися це така поважна річ, що ціле життя треба би думати: женитися чи ні?

Ідеальний батько.

Жінка: Моя дитинка така дуже ніжненька, що я боюся завивати її в пеленки. Цю справу віддаю все мойому чоловікові.

Сусідка: А він знає це краще робити?

Жінка: Самособою, він жеж працює в складі порцеляни.

ВІДОЗВА

ДО ЗАМОРСЬКИХ БРАТІВ ЗІ СЕЛА СКОРИКИ, ЗБАРАЖСЬКОГО ПОВІТУ.

Звертаюсь до вас, односельчане зі Скорик, збаражського повіту, з Галичини, що жиєте тут в Америці. Вам добре відомо, що наші брати, жінки і діти позістають в ріднім краю, де вони підпали під владу Поляків, які радіб цілковито знищити український нарід. Зі шкіл вони цілковито викинули українську мову навчання і учать наших дітей тільки польської мови, та польської історії. Там вчать наших дітей про ріжних Вишневецьких та Чарнецьких, котрі колись саджали українських людей на палі. Зате зовсім не вчать наших дітей своєї рідної історії. Не вчать про Україну, про її гетьманів, та запорожське козацтво, котре завзято боронило українські землі від нападів татарських та польських наїздників.

Дорогі Браття-земляки!

Ви може чули, як Поляк Ґрабський, найзавзятіший ворог українського народу, вихвалювався ще в 1923-тім році, що за 25 літ не стане в Польщі ані одного Українця. А в нашім селі Скориках є учитель, а властиво мучитель, котрого надав польський уряд до Скорик 1922 року, і котрий вихвалювався, що не за 25 літ, а за 5 літ в Скориках не стане ані одного Українця. Щастя, що там наші брати боряться з тими галапасами не на життя а на смерть, і завдяки тому Підґурському (так називається цей учитель) до сього часу вдалось перевести в Поляки тільки свою жінку. За те ті, котрих польський уряд уважає за Поляків, то є Українці римокатолицького обряду, в більшій части перейшли на обряд греко-католицький і то тільки для того, щоби відпекатись від польського імени.

Дорогі Браття!

Уявіть собі, яка то страшна нерівна боротьба. За тими галапасами стоїть поліція, ціла урядова Польща, а тут сам безборонний, ніким не захищений український нарід, мусить оборонятись, щоби не дати себе знищити по рецепті Ґрабських та йому подібних. Для улекшення і успішнішої боротьби наші брати задумали поставити „українсько-народний дім", в котрім має міститись кооператива, читальня, та инші українські товариства. Словом, цей дім має стати на стороні українського народу. Бо хоч наші діти в польській школі нічого путнього не вчаться, хоч польська школа старається скривити душу нашої дитини, то зате в своїм українськім домі наші діти дістануть свою рідну освіту. Там будуть наші діти читати про свою матір Україну, та про її синів, гетьманів, та про запорожських козаків, котрі нераз в обороні своєї України торощили наїздного Ляха. В своїм українськім домі дізнаються, чиї вони сини, яких батьків, ким та за що закуті.

Длятого звертаюся до Вас, дорогі земляки зі села Скорик, в котрих ще не застигла українська душа, та національна свідомість. Прийдіть з помочею нашим братам в старім краю та поможіть їм у їх тяжкій боротьбі, щоб вони могли скорше вибудувати свій український народний дім. І так, позавязуйте комітети, котріб занялись збіркою на будову українського дому в Скориках, а зібрані гроші відсилайте впрост до краю на руки комітету будови дому, Йосифа Пошука, або читальні „Просвіти" в Скориках. Висилаючи, зазначіть, що гроші є призначені на будову українського дому. Рівнож відсилайте виказ жертводавців, щоби їх імена записати в пропамятну книгу.

Для приміру наводжу Вам тих жертводавців, що післали свої датки на будову українського дому в Скориках. Я від себе післав своїх власних 20 долярів. Комітет збірки, Яків Мальований, Роман Турин і Лев Ґронський — 82 доляри. Теодор Сосніч від себе дав 25 долярів, Микола Безкоровайний, збірка, 16 долярів, Віктор Мазур, збірка, 20 долярів, разом 163 доляри.

Дорогі Браття!

Виж знаєте добре, які невідрадні матеріяльні відносини наших братів в ріднім краю, під пануванням наших найзавзятіших ворогів. Тож прошу, дорогі земляки, хай отся моя відозва до Вас не буде пустим звуком. Відгукніться на неї і хай зі щирого українського серця, зі щедрої руки, попливуть жертви до старого краю на будову українського народного дому в Скориках, збаражського повіту.

Михайло Дворнік.

ЯК ПОВОДИЛИСЯ ПРИ СТОЛІ ТОМУ 300 ЛІТ.

Цікавий документ подають віденські ґазети з архіву віденського двірського уряду. Є це розпорядок із 1624. року, який приписує, як мають поводитися офіцири, запрошені до архикняжого стола.

— Коли — сказано там — до стола його цісарсько-королівської величности запрошені офіцири ще не досить окресані, треба звернути їх увагу на таку „мензір реґулєр" (столовий реґулямін):

1) Приходити з лискучими лєдерверками (що при однострої зроблене зі шкіри), в чистих одностроях і чоботах; а при цьому в тверезому стані.

2) При столі не колисатися на кріслах і не витягати ніг під столом.

3) По кождій страві можна напитися, але не так, щоби впитися відразу, лише з пів склянки, потім бороду й уста витерти добре.

4) Не брати рукою страв із полумиска та не кидати під стіл або поза себе обгрижених костей.

5) Не облизувати пальців, **не плювати на тарілки** (!) та не втирати носа у скатерть.

6) Вкінці не впиватися по худобячому так, щоби падати з крісла та не могти вдержатися на ногах.

А знане є, що австрійський офіцирський корпус вважали одним із найпершорядніших в Европі. Як тоді мусіли поводитися деинде?!

М. Зощенко.

УМБРА.

У нас у спільній кватирі в передній кімнаті умбра розбилася. На електричній лямпочці.

Один із льокаторів, песький син, прийшов додому підхмелений і став із кріслом щось виробляти, гратися чи щось. Підкидати, чи щось, став. І збив умбру. Гарна така була, плоска матова умброчка.

А потім, не хотів платити за цю умбру, випровадився з кватири.

Цілий рік льокатори збирали гроші на умбру. А як зібрали, то одноголосно поручили мені придбати цю річ.

Вчора я пішов купувати. А знаєте, як то нині купувати? Горе!

Зайшов я в один маґазин — нема умбр.

Зайшов у другий — є умбри, але вуличні. Зі стовпцями.

В третьому маґазині робітник прилавка подає мені невеличку, наче підходячу умбру, але змученим голосом каже, що ця убмра взята з вистави, і тому не продається.

В пятім маґазині сказали:

— Навіщо вам, товаришу, умбри? Купіть вилучник. Або оце панікадило (паук). В крайному разі на ньому можна повіситися...

В семому управитель сердито махнув на мене рукою, коли я дістався у маґазин, і сказав, що нині не продається з причини обрахунку покрадених річей у цьому місяці.

Девятий і десятий маґазини були зачинені з причини річного обрахунку.

В тринацятому маґазині пройшла така історична розмова:

Я кажу:

— Чи нема у вас...

Управитель безнадійно вишмаркався у рукав і сказав:

— Нема...

— Даруйте — кажу — таж я ще не сказав, що мені треба.

— Таж нема. — сказав управитель. — Ну, що в самій річи — маленька дитина чи що!

Тоді, не заходячи в чотирнацятий маґазин, я підійшов просто у дерев'яний трест і купив за зібрані гроші невеличку підставку для палиць і парасоль.

Льокатори, між иншим, навіть урадувалися.

— Воно, — кажуть — і ліпше. А то знову хтонебудь налигається і розколупає цей крихкий предмет.

І коли подумати глибше і по фільософічному, то на чорта чоловікові здалася умбра?

Переклав **М. Х.**

СКІЛЬКИ Є ЧУЖИХ ГОРОЖАН У КИТАЮ.

На основі статистики з 1924. року було в Китаю: Американців 12 тисяч. Англійців 14,701, Японців 198,206, Французів 2,715, Італійців 681. Вартість торговлі Американців представляла 224,475,000 долярів, торговля Англійців (враз із торговлею із Гонґконґом) 502,175,000 долярів, Французів 41,700,000 дол., Японців 358,725,000 дол., Італійців 11,400,000 дол. Із згаданих великих держав лише одна Велика Британія має свої посілости у Китаю, а саме Гонґ-Конґ (який відступлено Вел. Британії 1842 року), і Ковлюн (від 1862 року). Концесій у Китаю з великих держав не мають лише Злучені Держави. Найбільше концесій має Велика Британія (7), Японія (5), Франція (3), Італія (1). Залізниць Злучені Держави також не мають у Китаю. У тій статистиці не зачислено Шанґаю, яким правлять Вел. Британія, Америка і Японія.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Шарль Пюнель.

ДВА ЗЛОДІЇ.

(Гумореска).

Пан і пані Душ по вечері вийшли трохи на прохід і вертають додому.

Коли ввійшли у ждальню та переступили двері гостинної кімнати, наче скаменіли. Із своєї кімнати почули чиїсь голоси:

Перший голос: Лише поволеньки, Юльку, помало.. Збери все срібло.

Другий голос: Не журися, друже, розуміюся я на таких річах, голубчику! Не забудемо нічого, ні паперів, ні дорогоцінностей, ні готівки...

П. Душ (дуже переляканий): Нещастя! Бандити, розбишаки, в нашій хаті.

Пані Душ: Ах, Боже! (Ноги їй дріжуть).

П. Душ (держить палець на устах): Виходи скоро... замкнемо двері, зійдемо на діл і дамо знати сторожеві. (Обоє вони: два живі мерці).

Сторож (якого вже повістили, збентежений): Насамперед замкну сусідні двері (до своєї жінки): А ти зійди вузкими сходами та збуди льокаторів із шестого поверха, щоби злодії не втекли по даху. А тепер, пане Душ, візьміть оцей револьвер. Я йтиму за вами з ловецькою рушницею...

Пані Душ (більше мертва ніж жива): Сидоре!... Я не хочу, щоби мені тебе вбили!...

П. Душ (дріжить): Ні, я...

Сторож: Для більшої безпеки прикличемо з другого поверха пенсіонованого жандармського капітана, а з четвертого боксерського чемпіона, двох людей, що в таких випадках можуть бути дуже корисні.

Так зоружений гурток продістався без шуму у ждальню Душів.

П. Душ: Пст... Слухайте...

Перший голос: Так, а тепер ходімо!

П. Душ: Пст!... Слухайте!..

Перший голос: ...У спальню. А як баба лише писне, пробий її!...

Другий голос: Не журися, держи ніж у руці!

Перший голос: А чоловік — перед моїм бравнінґом він не сміє навіть ворухнутися...

Другий голос: Так зоружені могли би боротися навіть із десятком людей.

П. Душ (ледви чутно): Не виставляймося на небезпеку надармо. Ці грізні розбишаки спосібні на все... Краще вийдім відси без гомону та повістім поліцію.

Узброєні льокатори: Правду каже.

Всі опісля скоро сходять на діл сходами поміж товпу інших комірників, що також пробудилися.

Командант поліції (якого телефоном повідомили, спішить із вісьмома жандармами, узброєними на всякий випадок): Нумо, не тратьмо часу... Маєте панцирі й усе инше, що потрібне до боротьби з цією голотою?

Жандарм-фельдфебель: Усе готове, пане команданте!

Командант поліції (жертва обовязку): Вперед!...

Посуваються помало. Треба сподіватися траґічних подій перед хатою п. Душа.

Перший голос: А тепер, коли ми забрали, що нам треба, згубімося.

Другий голос: Так, лише вважай при виході! ...Колиб було треба, циляй добре й гони між товпу!

Командант (із вісьмома жандармами відчиняє нараз двері гостинної кімнати): Руки вгору! Піддавайтеся!...

Потім засвічує електричне світло, воно розяснює кімнату. В ній нема нікого. Нікого нема теж у цілому мешканні. Одначе одна дрібниця, пані Душ забула вилучити радіо. Голос бандитів у цій хвилині затих. Заступив його голос бесідника, який сказав:

— Панове й пані, сміховинка, що її відіграли перед мікрофоном Поаре і Моль із Фоліє Меркур, називається „Два злодії". Сподіємося, що нині ввечір ми вас мило забавили.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 16. червня, в гали церковній, 612 Мейпл Евню, зараз по Сл. Божій. Будуть важні справи до полагодження і справозданнє делеґата з конвенції У. Н. Союза. Просіться всіх членів прийти. — Йосиф Борсук, предс.; Василь Олексюк, кас.; Яким Яцишич, секр.

